

BOLALARIDA KITOBGA BO'LGAN IXLOS

MUQADDAS AXMEDOVA ABDURASHID QIZI

NAMANGAN VILOYATI UCHQO'RG'ON TUMANI

1-SONLI MAKTAB BOSHLANG'ICH SINFI

Annatsiya: Ushbu maqolada bolalarda kitobga bo'lgan ixlos, maktablarda kitobga bo'lgan muhabbatni oshirish va kitob inson hayotidagi o'rnini haqida ma'lumotlar berildi.

Kalit so'zlar: Kitob, Bolalar, O'quvchilar, maktab, muhabbat, strategiya.

Kitobga bo'lgan ixlos maktab o'quv dasturlari yanada xilma-xil o'qish talablarini qabul qilishi bilan tobora dolzarb bo'lib borayotgan ajoyib mavzudir. Bu o'quvchilarning o'qigan kitoblariga nisbatan ko'rsatadigan ehtirosi va bag'rikengligini anglatadi, ko'pincha ularning qiziqishi va qiziqishiga sabab bo'ladi. Bolalar o'qish odatlarini rivojlantirar ekan, kitobxonlik ularning ta'lim safarining muhim qismiga aylanadi, ularning savodxonlik ko'nikmalarini va umumiy bilimlarini oshiradi. Kitob ixlos maktab bolalariga adabiyotga bo'lgan takdirni shakllantirish imkonini beradi. Bu minnatdorchilik ularga o'qish qiymatini va nima uchun ularning ta'lim-tarbiya o'sishi uchun muhimligini tushunishga yordam berishda juda muhimdir. O'quvchilarda o'qishga bo'lgan chuqur muhabbat paydo bo'lganda, ular o'z qiziqishlari va his-tuyg'ulariga manzur bo'lgan kitoblarni tadqiq qilib, kurs ishlaridan tashqari o'qishga ko'proq moyil bo'lishadi. Ushbu qiziqish ularni ko'proq o'qishga va o'rganishga undaydi, nihoyat ularga kuchli muloqot va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish imkonini beradi. Bundan tashqari, kitob ixlos bolalarning tasavvuri va ijodini mustahkamlashga yordam beradi. Bolalar kitoblar orqali o'qir ekan, turli tajribalar, madaniyatlar, g'oyalarga duch keladilar, dunyoqarashini kengaytirishga yordam beradilar. O'qish ularning hissiy aql-idrokini ham oshiradi, hamdardlik

bildirish va atrofdagi dunyo bilan bog'lanish qobiliyatini oshiradi. Ushbu xislatlarni rivojlantirish orqali bolalar o'z tasavvuri va ijodkorligini rivojlantirishi mumkin, bu esa muammolarni yaxshiroq hal qilish ko'nikmalari va umumiy akademik rivojlanishga olib keladi. Nihoyat, kitobxonlik ixlosi maktab muhiti ichida jamoatchilik hissini shakllantiradi. G'ayratli o'quvchilar bo'lgan bolalar o'qish qobiliyatlaridan faxrlanishadi va ko'pincha o'z tajribalarini tengdoshlari bilan baham ko'rishdan zavqlanishadi. Natijada, maktablar kitob klublari va o'qish guruhlaridan foydalanib, o'quvchilar jamoasini qurishlari mumkin, bu erda o'quvchilar o'zlarining sevimli kitoblari va g'oyalarini baham ko'rishlari mumkin. O'qituvchi va ota-onalar sifatida maktab bolalarida kitob ixlosini qo'llab-quvvatlash zarur. O'qituvchilar o'qishni kundalik jadvallari bo'yicha kiritishlari va bolalarga o'z qiziqishlariga mos keladigan o'qish ro'yxatlarini taqdim etishlari mumkin. Shuningdek, ota-onalar bolalarning o'qishi uchun qulay va sokin maydonni ta'minlash va ularni har bir fursatda o'qishga undash orqali uyda etarli o'qish muhitini yaratishlari mumkin. Mamlakatimizda o'quvchilarning kitobxonlik ko'nikmalarini rivojlantirish, o'quvchi-yoshlarda mutolaa madaniyatini tarkib toptirish, tizimli yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish madaniyatini shakllantirishga aloxida ahamiyat qaratilmoqda. Shu bilan birga Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarida kitobxonlik ko'nikmalarini rivojlantirishning pedagogik shartsharoitlari, tashkiliy-integrativ modelini takomillashtirish, kitob o'qishga qiziqishni tarbiyalashning interfaol texnologiyalarini ishlab chiqish dolzarflik kasb etmoqda. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasida "...jismonan sodg'lom, ruhan va aqlan rivojlangan, mustaqil fikrlaydigan, Vatanga sodiq, qat'iy hayotiy nuqtai nazarga ega yoshlarni tarbiyalash, demokratik islohotlarni chuqurlashtirish va fuqarolik jamiyatini rivojlantirish jarayonida ularning ijtimoiy faolligini oshirish" kabi muhim vazifalar belgilab berildi. Bu esa bolalarda kitobxonlik ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy metodologiya asoslarini aniqlashtirish, kitobxonlik ko'nikmalarining shakllanganlik darajasini baholash mezonlarini ishlab chiqish,

bolalarda kitobxonlik ko'nikmalarini shakllantirish bosqichlarini aniqlashni taqozo etadi. Atoqli bolalar adibi O'zbekiston xalq yozuvchisi Hakim Nazir kitob va kitobxonlik haqida to'xtalib shunday degan edi "Umrim davomida inkor qila olmaydigan haqiqatim shuki, kichkintoylarning to'g'ri yo'lni topib dunyoqarashini shakllantirish, ahloqodobini yo'lga solishda kitobdan-da muhimroq narsa yuq ekan shuning uchun ham ota-onalarning birinchi vazifasi o'z farzandida kitobga mehr uyg'otish deb bilaman. Goxida fan-texnika tufayli adabiyotga e'tibor susayyapti degan gaplarni eshitib qolamiz. Menimcha, go'zallikka extiyoj tuyg'usi bor ekan, san'at asarlari ham o'zining bahosini xech qachon yuqotmaydi. Shu bois kitobga ixlos bilan qaraydigan, uni shavq bilan o'qiydiganlar soni ortib borayotganini ko'rish quvanarlidir".¹ Xulosa qilib aytganda, maktab bolalarida kitob ixlos o'qish va o'rganishga bo'lgan umrbod muhabbatni ilhomlantirishning ajoyib usulidir. Ularning dunyoqarashini kengaytiradi, tanqidiy fikrlash va muloqot ko'nikmalarini oshiradi, maktab muhiti ichida jamoatchilik hissini yaratadi. Bolalarni dars mashg'ulotlaridan tashqari o'qishga undash va o'qish odatlarini tarbiyalash orqali biz o'quvchilarga turli mavzularni o'rganish va tadqiq qilishga qiziqqan ehtirosli, qiziquvchan o'rganuvchilar bo'lishga yordam berishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Ilk qadam" Maktabgacha ta'lim muassasasining Davlat dasturi. 2018 yil. Toshkent.
2. G'aniev B. Bolalar o'qish madaniyatini tarbiyalashning muammolari// 2004 A.Navoiy nomidagi O'zbekiston milliy kutubxonasi, 2004.135-137B.
3. Kitob komillikka yetaklaydi/ metodik-bibliografik qo'll. To'zuvchi M.Boltaboeva. Muxarrir Sh.Qurbon.- T.: A.Navoiy nomidagi O'zbekiston milliy kutubxonasi, 2017.- 78B.
4. Normatov M., Hakim Nazir Ijodiy yo'li,-T 1973

¹ SCIENTIFIC PROGRESS VOLUME 2 | ISSUE 2 | 2021 ISSN: 2181-1601 Guljahon Farhodjon qizi Erkinjonova